

φλοιὸν τοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ ἐπεστηρίζετο· ὅτι δὲ ὁ σκύλος τοῦ εἶναι μικρὸς, τὸ γνωρίζω ἀπὸ τὰ ἔχνη του· καὶ ὅτι ἔχει κοντὴν οὐρὰν, τὸ ἀνεκάλυψα ἐκ τοῦ σημείου τὸ ὁποῖον ἔκαμεν εἰς τὸ χῶμα, ὅπου ἐκάθητο ἐνῷ ὁ κύριός του κατεβίβαζε τὸ κρέας.”

Ἐπειδὴ τῶν Ἰνδῶν αἱ παρατηρητικαὶ δυνάμεις ἦσαν τόσον ἐνεργοὶ ὥς ἐνταῦθα περιγράφεται, ἀπορεῖ τις πῶς νὰ μὴ τελειοποιηθῇ μᾶλλον τὸ εἰκονογραφικὸν ἢ ἱερογλυφικὸν αὐτῶν σύστημα. καὶ νὰ μὴ προσεγγίσῃ εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Γουές ἐφευρεθέντας χαρακτῆρας. Ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι ἐξεπλήρου ὅλας τὰς χρεῖας τῆς τότε κοινωνικῆς αὐτῶν καταστάσεως· ὁπότε ὅμως αἱ ἀνάγκαι τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐγέννησαν νέας ἐξείεις καὶ ποικιλώτερα αἰσθήματα, τότε δὲν παρείχεν ὅλα τὰ σύμβολα, ὅσα ἡ καινὴ αὐτῶν κατάστασις ἀπῆτει, καὶ ἐπομένως ἡ τῶν χαρακτῆρων ἐφευρέσεις κατέστη ἀναγκαῖα. Ἡ ἐφευρέσεις δὲ καὶ ὁ ἐφευρετὴς οὕτω πως περιγράφονται εἰς τὸν “Κεροκικὸν Φοῖνικα.”—Ὁ κύριος Γουές εἶναι, τὸ φαινόμενον καὶ τὰ ἥδη, τέλειος Κεροκός, μολονότι ὁ πάππος αὐτοῦ, πρὸς πατρός, ἦτο λευκόχρους. Δὲν γνωρίζει καμμίαν γλῶσσαν ἐκτὸς τῆς Κεροκικῆς. Πρῶτον ἐβαλεν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ τὴν ιδέαν τῆς ἐφευρέσεως ἢ συνομιλίας νέων τινῶν, οἱ ὅποιοι ἔλεγον ὅτι οἱ λευκοὶ ἐδύναντο νὰ ἑσώσων λόγια ἐπὶ χαρτίου, καὶ νὰ στείλωσιν αὐτὰ ὅσον μακρὰν ἤθελον, καὶ μ' ὅλον τοῦτο νὰ ἐνοῶνται. Ζητῶν δὲ νὰ ἐφεύρῃ Κεροκικοὺς χαρακτῆρας, δὲν ἐσυλλογίσθη κατὰ πρῶτον ἄλλην μέθοδον εἰμὴ νὰ δώσῃ εἰς ἐκάστην λέξιν σημεῖον ἰδιαίτερον. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐξηκολούθησε περίπου ἓν ἔτος, καὶ ἔκαμε χιλιάδας χαρακτῆρων. Ἐνόησεν ἐπομένως ὅτι οὗτος δὲν ἦτον ὁ ὀρθὸς τρόπος· ἀφοῦ δ' ἐδοκίμασε διαφόρους ἄλλας μεθόδους, συνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ιδέαν νὰ διαιρῇ τὰς λέξεις εἰς μέρη. Εὐρῆκε δὲ μετ' ὀλίγον ὅτι οἱ αὐτοὶ χαρακτῆρες ἐφηρμόζοντο εἰς διαφόρους λέξεις, ὥστε ὁ ἀριθμὸς των ἤθελεν εἶσθαι μικρός. Ἀφοῦ λοιπὸν κατέστρωσε καὶ ἔμαθεν ὅλας τὰς συλλαβὰς, τὰς ὁποίας ἀφ' ἑαυτοῦ ἠδύνατο νὰ συλλογισθῇ, ἠκρόαζετο λόγους καὶ τὴν συνομιλίαν ξένων, καὶ ὁπότε λέξεις ἐτύχαιεν, ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ μέρος ἢ συλλαβὴν μὴ ἐπὶ τοῦ καταλόγου του, τὴν ἐνθυμεῖτο, ἕως οὗ ἔκαμνε χαρακτῆρα καὶ δι' αὐτήν. Τοιοῦτοτρόπως ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τέλους ὅλας τὰς εἰς τὴν γλῶσσάν του συλλαβὰς.”

Ἀφοῦ ἀνεκάλυψε τὸ τελευταῖον σχέδιον, λέγεται ὅτι ἐτελείωσε τὸ σύστημά του εἰς περίπου ἓνα μῆνα, παραστήσας ὅλους τοὺς ἤχους τῆς Κεροκικῆς γλώσσης διὰ ὀγδοήκοντα πέντε χαρακτῆρων. Ὁ κύριος Γουές ἦτο προβεβηκὸς τὴν ἡλικίαν, ὅτε ἤρχισε τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἄλλοτε ἴσως πραγματευθῶμεν περὶ τῶν Ἰνδῶν, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὰς Βρετανικὰς χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Ο ΘΕΛΩΝ νὰ διάγῃ εὐχαρίστως τὴν ζωὴν, δὲν ἀφίνει μικρὰ βάρη νὰ τὸν ἐνοχλῶσιν· ἐξ ἐναντίας δὲ, καλλιεργεῖ τὰς μικρὰς ἡδονὰς, διότι φεῖ! ὀλίγον καιρὸν χαίρομεθα τὰς μεγάλας.

ΕΥΣΕΒΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ.

Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ἐνησχολοῦντο μὲν εἰς τὰς διαφόρους τέχνας τοῦ τότε καιροῦ, καὶ πολλάκις ἔχον ἐξ ἀνάγκης στενὰς σχέσεις μὲ τοὺς Ἑθνικοὺς αὐτῶν γείτονας. Ἀλλ' ὅχι μόνον κατὰ πάντα ἐπεμελοῦντο νὰ διάγῃσι τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως παρήτουν τὴν τέχνην ἢ τὸ ἐπάγγελμα των, ἀκόμη καὶ τὸ πλέον ἐπικερδές, ἂν ὁπωσὸν ἐφαίνετο κακὸς ἦτο, ἢ ἂν ἐθάρρυνε τοὺς εἰδωλολάτρους αὐτῶν γείτονας εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀμαρτίας, ἢ ἂν καθ' οἷονδῆποτε τρόπον δὲν συνεβίβάζετο μὲ τὰ παραγγέλματα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ἐκείνους τοὺς αἰῶνας πάμπολλαι τέχναι συνεῖχοντο μετὰ τῆς εἰδωλολατρείας, καὶ διετηροῦντο ἀπὸ τὰς κακοθεσίας τῶν ἀνθρώπων, ἔπεται ὅτι πολλοὺς Χριστιανοὺς ἄφινεν ἀέργους, καὶ ἀκολούθως ἐπτώχιζεν, ἢ χάριν τῆς συνειδήσεως ἐγκατάλειψιν τῶν μόνων τεχνῶν τὰς ὁποίας ἐγνώριζον, καὶ ἀφ' ὧν ἐπορίζοντο τὰ ἀναγκαῖα. Ἄλλον τινὰ πόρον ζωῆς ὤφειλον νὰ εὕρωσιν, ἢ καὶ νὰ γένωσιν ὑποκείμενα ἐλεημοσύνης, μᾶλλον παρὰ ν' ἀθετήσωσι τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας τὴν ὁποίαν ἐπρέσβευον. Ἡ ἐκκλησία εὐχαρίστως ἀνεδέχετο τὴν διατήρησιν τῶν τοιούτων, μᾶλλον παρὰ ν' ἀφήσῃ αὐτοὺς νὰ ἐξακολουθῶσιν εἰς ἐπιτήδευμα ἀμφιβόλου χαρακτῆρος· καὶ αὐτοὶ δὲ προστίμων νὰ ἦναι πτωχοὶ, καὶ νὰ ζῶσιν ἀπὸ ἐλεημοσύνης, μᾶλλον παρὰ ν' ἀμελήσωσι τὴν ἐλαχίστην νομισματικὴν συνειδήσεως. Περὶ τούτου δίδει ὁ Τερτυλλιανὸς διεξοδικὰς παραγγελίας. “Ἄν ἐπιστραφῶσιν οἱ τῶν εἰδώλων ποιηταί, πρέπει νὰ μετέρχωνται ἄλλον τινὰ κλάδον τῆς τέχνης αὐτῶν, νὰ ἐπισκευάζωσιν οἴκους, νὰ κονιῶσι τοίχους, ν' ἀλείψωσι δεξαμενάς, νὰ γυφῶνωσι κίονας. Ὁ δυνάμενος νὰ γλύψῃ Ἑρμῆν δύναται νὰ κατασκευάσῃ ἱματιοθήκην· ὀλίγοι μὲν ναοὶ κτίζονται, ἀλλὰ πολλὰ οἰκίαι· ὀλίγοι Ἑρμαὶ χρυσόνοται, ἀλλὰ πολλὰ σάνδαλα καὶ ἐμβάδες. Ἄν δὲ διδάσκαλοι ἐπιστραφῶσι, πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ παραιτήσωσι τὴν τέχνην των, μᾶλλον παρὰ νὰ διδάσκωσι τὰ κατορθώματα τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν Θεῶν, ἢ ν' ἀφιερώνωσι τὰ πρῶτα ἐκάστου μαθητοῦ διδάκτρα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἢ νὰ ἐορτάζωσι πρὸς τιμὴν τῆς Φλώρας*.” Ἄν δὲ βοσκημάτων ἔμποροι, ὀφείλουν ν' ἀγοράζωσι διὰ τὰ κρεωπωλεῖα, οὐχὶ ὅμως διὰ τὸ θυσιαστήριον. Ἐάν δὲ μεταπράται, δὲν πρέπει τοῦλάχιστον νὰ πραγματευῶνται τὸν λίβανον.

Εἰς Ἀφρικανὴν τινὰ ἐκκλησίαν ἐνηγκαλίσθη τὸν Χριστιανισμόν εἰς ὑπόκριτης τοῦ Θεάτρου, καὶ μὴ ἔχων ἄλλον πόρον ζωῆς, ἐδίδασκε τὰ τῆς σκηνῆς. Ὁ Κυπριανὸς ἔγραψεν ὅτι τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρεται. “Ἄν ἦναι πτωχὸς καὶ ἄπορος, ἅς ἐμβῇ μετὰ τῶν

* Ἡ Φλώρα ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὡς ἡ θεὰ τῶν ἀνθέων καὶ τῶν κήπων, καὶ κατὰ τινες ἦτον ἡ Χλωρίς τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Πλούταρχος, ὁ Μακρόβιος, ὁ Ἀγ. Αὐγουστίνος, καὶ ἄλλοι, φρονοῦν ὅτι ἐπὶ ζωῆς αὐτῆς ἦτο κοινὴ πόρνη.

ἄλλων τοὺς ὁποίους ἡ ἐκκλησία διατηρεῖ, καὶ ἃς εὐχαριστῆται μὲ πνευστέραν καὶ ἀθωωτέραν ζωοτροφίαν. Ἀλλ' οὐδὲν πρὸς τὸ φαντάζεσθαι ὅτι εἶναι μισοῦ ἄξιος διὰ τὴν παῦσιν τῆς ἀμαρτίας, διότι κατὰ τοῦτο ὠφελεῖ ὅχι ἡμᾶς, ἀλλ' ἑαυτόν. Ζητήσατε λοιπὸν παντὶ τρόπῳ νὰ στρέψετε αὐτὸν ἀπὸ τὴν πονηρὰν ταύτην καὶ αἰσχρὰν ζωὴν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀθωότητος καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς· καὶ ὥστε ν' ἀρκῆται μὲ φειδωλοτέραν μὲν, ὑγεινότεραν δὲ διαίταν, ὁποίαν ἡ ἐκκλησία θέλει τοῦ προβλέπειν. Ἄν δὲ ἡ ἐκκλησία σας δὲν ἦναι ἱκανὴ πρὸς τοῦτο, στείλατέ τον πρὸς ἡμᾶς, καὶ θέλομεν τοῦ προβλέπειν τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν καὶ ἐνδυναμίαν· ὥστε νὰ μὴ διδάσκη τοὺς ἔξω τῆς ἐκκλησίας ὁλέθρια πράγματα, ἀλλ' ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας ὡν αὐτὸς νὰ μανθάνῃ τὰ πρὸς σωτηρίαν.

Ἄς θεωρήσωμεν ἐπομένως τὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν ὡς πρὸς τὰς συναναστροφὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις. Πᾶσα μὴ ἀθώα ἡδονὴ ἦτον αὐστηρῶς ἀπηγορευμένη, καὶ ὁ Χριστιανὸς προετρέπετο νὰ διάγῃ μὲ σοβαρότητα καὶ σωρησύνῃν ἄξιαν στρατιώτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἱερέως τοῦ ὑψίστου Θεοῦ. Ἀπὸ τὰς περισσοτέρας διασκεδάσεις τῶν Ἑθνικῶν εὐσυνειδήτως ἀπεῖχον· οἱ ἀδύνατοι δὲ καὶ οἱ κενόδοξοι, οἵτινες εἰς αὐτὰς ἐπιπτον, ταχέως καὶ βαρέως ἐπεπλήττοντο.

Ἡ Χριστιανὴ (λέγει ὁ Τερτυλλιανὸς) δὲν ἐπισκέπτεται τὰ θεάτρα τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τὰς Σορβώδεις διασκεδάσεις τῶν συμποσίων των, ἀλλ' ἐξέρχεται νὰ ἐπισκερθῇ τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ μεταλάβῃ τῆς κοινωνίας, ἢ ν' ἀκούσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Φαίνεται δὲ ὅτι ἀδελφοὶ τινες καὶ ἀδελφαὶ ἀδυνατώτεροι μόλις ἠμποροῦν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς διασκεδάσεις καὶ ἡδονὰς, εἰς τὰς ὁποίας νηπιόθεν εἶχον συνειθίσειν, καὶ ἐξήτουν νὰ δικαιώνωνται, ὡς Χριστιανοὶ τῶρα ὅσοι ἀγαπᾶσι τὰς αὐτὰς ἀταξίας. Ἐλεγον ὅτι τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀρχαῖα, καὶ ὅτι συγχωρεῖται ἢ πρὸς ἡμετέραν εὐχαρίστησιν νόμιμος αὐτῶν χρῆσις, ὅτι τὰ δράματα καὶ οἱ χοροὶ δὲν ἀπαγορεύονται εἰς κἄνεν μέρος τῆς Γραφῆς, ὅτι εἶναι ὀρθόν νὰ χορεύῃ τις, διότι καὶ ὁ Δαβὶδ ἐχόρευσεν ἐμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ· ὅτι τὸ ἐπισκίπτεσθαι ἀμαξοδρομίας καὶ ἵπποδρομίας δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἦναι κακόν, διότι ὁ Ἥλιος ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ ἄμαξαν καὶ ἵππους πυρὸς, καὶ ὁ Ἄγ. Παῦλος ἔλαβε πολλὰς διασαυρήσεις ἀπὸ τοῦ στάδιου καὶ τὸν κίρκου.

Περὶ τῶν τοιοῦτων ὑπεκφυγῶν λέγει ὁ Τερτυλλιανὸς τὰ ἐπόμενα·—“Ὡ πόσον σοφὰ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἀνθρωπίνου μαρτίας, μάλιστα δ' ὅπόταν φοβῆται μὴ ἤθελε χάσειν κοσμικὴν τινα ἡδονήν. Πάντα μὲν εἶναι χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ στοχαζώμεθα πρὸς τί χαρίζονται, καὶ νὰ μεταχειρίζωμεθα αὐτὰ συμφώνως μὲ τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν των, εἰ δὲ μὴ ἀμαρτάνομεν. Ἀληθεύει μὲν ὅτι ποῖποτε εἰς τὴν Γραφὴν δὲν εὐρίσκομεν ῥητὴν ἀπαγόρευσιν θεάτρων καὶ δρα-

μάτων· ἀλλ' εὐρίσκομεν ἐκεῖ τὴν γενικὴν ἀρχήν, τῆς ὁποίας ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη εἶναι ἀναγκαία συνέπεια.”

Περὶ δὲ τοῦ ἐκ τῶν διασαυρήσεων τοῦ Ἄγ. Παύλου ἐπιχειρήματος, παρατηρεῖ, “Καλῆτερον ἦτο νὰ μὴν εἶχον ποτὲ γνωρίσειν τὰς Γραφὰς παρὰ νὰ διαστρέψωσι, πρὸς δικαίωσιν τῆς κακίας, τὰ λόγια καὶ παραδείγματα, τὰ δοθέντα ὥστε νὰ διεγείρωσιν ἡμᾶς εἰς Εὐαγγελικὴν ἀρετὴν· καθότι ταῦτα ἐγράφησαν ὥστε νὰ ὑψόνεται ὁ ὑπὲρ τῶν ὠφελίμων πραγμάτων ζῆλος μας, ἐνῶ βλέπομεν πόσον ζῆλον φανερώνουν οἱ Ἑθνικοὶ διὰ τὰ ἄχρηστα. Εἰπέ με, ποῖαν ἄλλην ἐπιθυμίαν ἀρμόζει νὰ ἔχωμεν παρὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου, νὰ ἀναχωρήσωμεν καὶ νὰ ἡμεθα μετὰ τοῦ Χριστοῦ; Ἐκεῖ εἶναι ἡ χαρὰ σου ὅπου ἡ ἐπιθυμία σου τείνει. Εἰσαι ἄρα τόσο ἀγνώμων, ὥστε νὰ παραβλέπῃς ἢ νὰ μὴν ἀρκῆσαι μὲ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας χαρὰς, τὰς ὁποίας ὁ Κύριος σ' ἐπεδαψίλευσε; Καθότι τί εἶναι πλέον χαροποιὸν παρὰ διαλλαγὴ μετὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου σου, παρὰ ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἀληθείας, ἡ ἀποφυγὴ τῆς πλάνης, ἡ ἄφεσις τοσούτων ἀμαρτιῶν; Ποία χαρὰ τόσο μεγάλη, ὅσον ἡ ἐγκατάλειψις τῶν ματαίων ἡδονῶν τοῦ κόσμου, ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία, ἡ καθαρὰ συνείδησις, ἡ ἀθώα ζωὴ, ἡ ἀφοβία τοῦ θανάτου; Αὗται εἶναι αἱ διασκεδάσεις, αὗται αἱ τραγωδίαὶ καὶ κωμωδίαὶ τοῦ Χριστιανοῦ, αἵτινες δὲν πληροῦνται μὲ ἀργύριον. Καὶ ποῖου εἶδους χαρὰ εἶναι ἐκεῖνη, τὴν ὁποίαν ὀφθαλμὸς δὲν εἶδεν, οὐς δὲν ἤκουσεν, οὔτε συνέλαβεν ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου;”

Μ' ὅλα ταῦτα, οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ ἦσαν ἱλαροί, εὐπροσῆγοροι, καὶ κοινωνικοί. “Δὲν εἴμεθα Βραχμᾶνες,” λέγει ὁ Τερτυλλιανός, “δὲν εἴμεθα Γυμνοσφισταὶ τῆς Ἰνδίας, δὲν εἴμεθα ἐρμηῖται, φεύγοντες τὰ τοῦ βίου. Καλῶς γνωρίζομεν τὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Δημιουργὸν καὶ Κύριον ὑποχρεώσεις μας. Οὐδενὸς τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ δὲν ἀπαβάλλομεν τὴν ἀπόλαυσιν· ζητοῦμεν μόνον νὰ διατηρώμεν τὴν ἀνήκουσαν μετριότητα, καὶ ν' ἀποφεύγωμεν τὰς καταχρήσεις. Δὲν ζῶμεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον χωρὶς νὰ μετέχωμεν ἀπὸ τῶν ἀγορᾶς, τὰ λουτρά, τὰ δημόσια καταστήματα, τὰ ἐργαστήρια, τὰς δημοπρασίας, καὶ πᾶν τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν βιωτικὴν συγκοινωνίαν. Ἐνασχολώμεθα μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν ναυτιλίαν, τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, τὴν γεωργικὴν, τὸ ἐμπόριον. Καταγινόμεθα μεθ' ὑμῶν εἰς τὰ χειροτεχνήματα, καὶ κοπιᾶζομεν πρὸς ὄφελός σας.”

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Σθεκίης, Κάρολος ΙΒ', ἔκαμε τὴν ἀληθῆ ταύτην παρατήρησιν, ὅτι ὁ ἀγνοῶν τὴν ἀριθμητικὴν δὲν εἶναι παρὰ ἡμισυς ἀνθρώπος. Πόσον μάλλον ἀληθεύει τοῦτο περὶ τοῦ ὅστις φέρεται μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν τάφον τοὺς σπόρους τῶν νοητικῶν δυνάμεων ἀκαλλιεργήτους καὶ ἀνωφελῆτους, ἐνῶ ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν, βλάστησιν, καὶ καρποφορίαν αὐτῶν ἡδύναται οὐσιωδεστέραν εὐδαιμονίαν ν' ἀπολαύσῃ παρ' ὅσῃν ἐκ τῶν εὐχαριστήσεων τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ πλοῦτος!